

GÓRNOŚLĄZAK

Pismo codzienne, poświęcone sprawom ludu polskiego na Śląsku.

GÓRNOŚLĄZAK

kosztuje za tydzień od 10-go do 20-go grudnia
marek polskich 270 tysięcy.

Przez lud — dla ludu!

Telefon nr. 1049.

OGŁOSZENIA

oblicza się na wiersze milimetrowe. — Wiersz milimetro-
trowy kosztuje 8000 mkp. — Wiersz reklam. 24000 mkp
REDAKCJA I EKSPEDYCJA
znajduje się w Katowicach przy ulicy Poprzecznej 11

Nakładem „Górnoślązaka”, spółki wyd. z ogr. odp. w Katowicach. — Drukiem „Katolika”, sp. wyd. z ogr. odp. w Bytomiu. Redaktor odpowiedzialny: Telesfor Nowicki w Katowicach.

Wyrok w procesie bytomskim.

Z sejmiku polskiego.

Na wtorkowym posiedzeniu rozpatrywano szereg spraw nader ważnych. Ustawę o wypuszczeniu seryi II 6-procentowych bonów złotych, marszałek odesłał w pierwszym czytaniu do komisji budżetowej z zastrzeżeniem, aby była załatwiona jutro rano przy zastosowaniu skróconego trybu postępowania, aby ustawa mogła jutro wejść na posiedzenie sejmiku. Do komisji komunikacyjnej odesłano ustawę o rozciągnięciu na województwo śląskie ustawy o państwowej radzie kolejowej. Przyjęto w drugim i trzecim czytaniu ustawę wykonującą uchwały Ligi Narodów co do uregulowania ubezpieczeń społecznych w byłym zaborze pruskim (województwo poznańskie i pomorskie). Przyjęto rezolucję wzywającą rząd, aby ustalana wysokość dodatku drożyznianego do rent wypadkowych i na starość dokonywano co miesiąc. W głosowaniu przyjęto wszystkie poprawki senatu do ustawy emerytalnej.

Przystąpiono do ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej. Poseł Cwiakowski stawia wniosek, aby ustawę odesłano do komisji z tem, aby w ciągu 24 godzin wyznaczyła innego referenta, gdyż referent poseł Zamorski niema zaufania ze względu na swoją działalność z czasów sejmiku ustawodawczego. Wniosek ten upadł 165 głosami przeciwko 172. Poseł Zamorski mówił podczas wrzawy i bicia w pulpity na lewicy. Ustawa ustala dwuletnią służbę wojskową, kawalerji i artylerji konnej dodaje się 1 miesiąc. Jedyni żywiciele rodzin otrzymują odroczenie aż do ukończenia 23 lat, poczem przechodzą do kategorii nadkontyngentowej, która otrzymuje wyszkolenie 5-miesięczne. Prócz tego przewidziane jest skrócenie służby dla mających zostać oficerami rezerwy. Termin skrócenia wynosi 18½ miesiąca i rozłożony jest tak, aby młodzież studująca służyła tylko 1 rok, bez przerwy. Uskutecznione to jest tak, że pół roku służby można będzie odslużyć przez dwa okresy wojenne. Władze wojskowe mogą przed czasem urlopować żołnierzy, wykazujących znaczne postępy. Ustawa przewiduje odroczenie dla popisowych, samotnych, żyjących na kawałku roli, wystarczającym dla żywienia jednej rodziny. Ustawa wprowadza odroczenie dla uczniów szkół średnich do 23. roku życia a dla studentów do 26. roku. Dalej podlegają zwolnieniu duchowni wszystkich wyznań. Ustawa postanawia, że podlegać będą sądom wojskowym urlopowani, nie będący w czynnej służbie za przestępstwa wynikające ze stosunku wojskowego, zaś w innych wypadkach podlegają orzecznictwu sądów cywilnych.

Przystąpiono do dyskusji nad ustawą o powszechnej służbie wojskowej. Poseł Kościółkowski oświadcza, że jego stronnictwo będzie głosowało za ustawą. Dłuższą dyskusję wywołał czas trwania służby wojskowej. Stronnictwo mówcy stoi na stanowisku zmniejszenia kontyngentu armii ze względu na geograficzne położenie Polski. Następnie mówca akcentuje konieczność pomyślnego załatwienia sporu polsko-litewskiego, gdyż jakkolwiek armia litewska nie jest dla nas niebezpieczną, to położenie geograficzne Litwy może nas odciąć od państw bałtyckich. Mówca imieniem klubu nie godzi się na uchwalenie przez większość komisji dwuletniego czasu służby wojskowej i domaga się skrócenia służby przynajmniej o ½ roku.

Przystąpiono do uzasadnienia nagłości wniosku posła Thuguta w sprawie wydzierżawienia monopolu tytoniowego. Poseł Rudziński stwierdza, że dochodziło jego wiadomości, że minister skarbu prowadzi pertraktacje za obcymi konsorcjami kapitalistycznymi o wydzierżawienie monopolu tytoniowego. Mówca prosi o uchwalenie nagłości wniosku wzywającego rząd do dania wyjaśnień istotnie rzeczowych. Minister skarbu Chucharski wywodzi: Ustawa z dnia 1. czerwca 1922 roku w artykule 17 głosi, że oddanie monopolu w dzierżawę nie może nastąpić bez zgody sejmiku. To samo dotyczy oddania w zastaw dochodów monopolowych. Rząd

Bytom, 12. grudnia. Dziś ukończono rozprawę sądową przeciwko przemytnikom i zaangażowanym w aferę przemytniczą urzędnikom policji krajowej. Skazano: 1) Przemytników Maksa Nagla na 3 lata 6 miesięcy, Abrahama Brilla na 1 rok 9 miesięcy, Hermanna Offmanna na 2 lata, Izraela Schwartza na 1 rok 10 miesięcy, Mojżesza Spielvogla na 2 lata 6 miesięcy, Jakóba Selingera na 2 lata, Jakóba Cassa na 2 lata 6 miesięcy, Brunona Michlewicza na 1 rok 9 miesięcy, Izaka Morgensterna na 1 rok, Wolfa Feldbauma na 3 lata 6 miesięcy, Salomona Bessera na 3 lata, Czernowskiego na 2 lata 6 miesięcy, Guttmanna na 1 rok 9 miesięcy więzienia. Michała Rosenbauma uwolniono od winy i kary. 2) Urzędników policyjnych: Hermanna Muschalka na 2 lata, Herberta Simona na 1 rok 6 miesięcy, Gustawa Borrmanna na 2 lata, Otona Osadnika na 1 rok, Maksa Hampla na 1 rok, Hermanna Kalisa na 10 miesięcy więzienia. Fryca Pottaga uwolniono od winy i kary. Wziętlinie śledcze policzono skazanym na karę. Niektórym urzędnikom policyjnym zapewniono częściowe lub zupełne darowanie kary, o ile się będą prowadzić beznagannie.

Zmniejszenie załogi okupacyjnej nad Ruhrą.

Paryż, 12. grudnia. Władze francuskie i belgijskie opracowują obecnie plany, jak przeważna część wojsk okupacyjnych ma opuścić zagłębie nad Ruhrą. Ogółem w ciągu trzech miesięcy załogi francuskie i belgijskie mają wynosić tylko 10 tysięcy żołnierzy.

Zwołanie parlamentu angielskiego.

London, 12. grudnia. Rada ministrów postanowiła jednogłośnie, ażeby uczynić zadość swojemu konstytucyjnemu obowiązkowi i zwołać nowy parlament jak najprędzej. Dzień zwołania wyznaczono na 8. stycznia.

Obecne ministeryum nie ustąpi dobrowolnie, lecz gdy przez głosowanie w parlamencie do tego zmuszone zostanie. Spodziewają się, że w ciągu pół roku niezawodnie przyjdzie do nowych wyborów.

Demonstracje policyantów paryskich.

Paryż, 12. grudnia. Wczoraj po południu 3000 policyantów urządziło demonstrację, dopominając się o podwyższenie zapłaty. Wszyscy oni ubrali się przytem w cywilne ubranie. Prefekt rozkazał policyantom umundorowanym, aby demonstrantów rozpędzili, a gdy ci odmówili, musiał wezwać gwardyę republikańską do pomocy. Wszyscy demonstranci zostali pozbawieni urzędu.

Porozumienie konserwatystów z liberałami.

London, 12. grudnia. (Pat.) Zdaniem prasy nie może być mowy nie tylko o koalicyi, ale nawet o luźniejszym porozumieniu konserwatystów z liberałami. Wyznaczone na 8-go grudnia posiedzenie izby gmin odłożone będzie na tydzień.

Baldwin będzie musiał powołać ludzi do objęcia ośmiu tek w swoim gabinecie, z których śledem zaważowało wskutek wyniku wyborów do parlamentu a jedna z powodów rezygnacji. Według innej wersji, ministrowie którzy utracili mandaty, pozostaną nadal w gabinecie aż do najbliższego posiedzenia parlamentu.

Atak na prezydenta portugalskiego.

Madryt, 12. grudnia. (Pat.) Prasa donosi o wypadkach w Lizbonie co następuje: przedwczoraj wieczorem około godziny 8-tej dokonano ataku na pałac prezydenta republiki. Straż prezydenta odparła napastników strzałami, na które odpowiadali atakujący bombami, które jednak nie wyrządziły żadnej szkody. Jeden z napastników jest zabity a kilku ciężko rannych. Dalsze ataki na pałac prezydenta miały miejsce o godzinie 11. w nocy, lecz i te ataki zostały odparte. Obecnie panuje spokój. Ataki na pałac miały na celu utworzenie dyktatury oraz gabinetu ekstremistycznego.

więc zdaje sobie sprawę z obowiązku, jaki nań nakłada ustawa i nie może być mowy, aby zdecydował się wziąć na siebie odpowiedzialność i zaskoczyć izbę. Pogłosk o przesądzeniu sprawy monopolu są niezasadne i niezgodne z prawdą. Prawda natomiast jest, że rząd w celu sanacji skarbu pragnie zdobyć jaknajwiększe fundusze bądź przez częściowe zrealizowanie majątku państwowego, bądź przez oddanie majątku państwowego w dzierżawę. Sprawy te dotąd są tylko rozważane. Chodzi o to, aby uzyskać pożyczkę na zapoczątkowanie sanacji skarbu. Toczą się konferencje lecz o charakterze informacyjnym, gdyż nie jest jeszcze wiadomem czy można osiągnąć pożyczkę przez dzierżawę monopolu, czy też gwarantując ją dochodami z monopolu. To nie jest przesądzone i niepokój w tym względzie nie jest uzasadniony. Co się tyczy konsorcjum, to nie jest jeszcze ono ustalone. Mamy oferty francuska, włoska i austriacka, możemy więc wybrać najwygodniejszą. Zapewniam raz jeszcze, że bez zgody i zezwolenia sejmiku rząd decyzji nie poweźmie.

Wicemarszałek Moraczewski: Ponieważ wniosek wzywał rząd do natychmiastowego poinformowania izby o toczących się rokowaniach w sprawie monopolu przeto po wyjaśnieniach ministra wniosek jest załatwiony. Natomiast wpłynął wniosek następujący: Izba nie przyjmuje do wiadomości oświadczenia min. skarbu w sprawie monopolu tytoniowego. W głosowaniu wniosek odrzucono 176 głosami przeciwko 145. Następne posiedzenie we środę o godzinie 4-tej po południu. Wicemarszałek Moraczewski oświadczył, że posiedzenia sejmiku w każdym razie odbędą się jeszcze w sobotę i w niedzielę, natomiast nie jest pewnem, czy będą w czwartek i w piątek.

POLITYKA.

POLSKA.

Los Jaworzyny.

Obrady zebranej w Paryżu rady ligi narodów dotyczyły zawezwania rządu Stanów Zjedn. do zamianowania przedstawicieli, którzy mają uczestniczyć przy przygotowywaniu projektu o ograniczeniu zbrojeń. Komisya, której opracowanie takiego projektu powierzono, ma przygotować również projekt konwencji w sprawie prywatnej fabrykacji broni i amunicji. Dalsze narady zapełnią sprawy polskie a mianowicie sprawa kolonistów niemieckich, sprawa Gdańska i Kłajpedy a w piątek lub sobotę sprawa ostatecznego uregulowania granic Jaworzyny.

Sowiety proponują wymianę zakładników polskich.

Na podstawie informacji z poselstwa sowieckiego w Rydze gazety donoszą, że sowiety zwróciły się do posła polskiego w Moskwie z propozycją wymiany skazanych za zamach na cytadelę warszawską oficerów Bagińskiego i Wieczorkiewicza za skazanych w Rosji na śmierć zakładników polskich. Rząd warszawski przesłał do Moskwy wyjaśnienie, że domaganie się tego rodzaju wymiany wpłynie niekorzystnie na uznanie przez Polskę sowietów. Na ponowną notę sowietów rząd polski podobno przesłał rozpatrzenia tej sprawy komisji repatriacyjnej w Moskwie.

NIEMCY.

Uwartościwienie hipotek.

Z powodu rozprawy sądowej nabrała znaczenia sprawa uwartościwienia hipotek dawnych, zaciągniętych w złocie a spleconych w ostatnich czasach markami papierowymi. Zdaniem rządu Rzeszy nie należy dopuścić do uwartościwienia takich hipotek lub innych długów, gdyż ujęcie różnicy wartości pieniędzy jest sprawą publicznej działalności. Uwartościwienie takie wpłynęłoby ponownie

Najstarsza Poznańska Fabryka (rok założenia 1816) znanych powszechnie ze swej dobroci likierów i wódek gatunkowych, firmy

Artur Gaede

z własną rafinerją spirytusu w Toruniu oraz z fabryką filijną w Działdowie, zakupiła w Katowicach od L. Firstenberga, dawniej P. Brattig, przy ul. Starowiejskiej Nr. 3 fabrykę gwoździ i powozów. Fabryka gwoździ będzie dalej w ruchu utrzymana, a natomiast fabryka powozów zostanie na fabrykę likierów z najnowszymi urządzeniami technicznymi przebudowaną.

Równocześnie rozpoczynam sprzedaż i dostawę wódek własnymi samochodami do miejsc zamówień w opakowaniach luźnych wzgl. butlach oplatanych w miarę zezwolenia władzy skarbowej.

P. p. destylatorom dostarczam w dowolnych ilościach **prima-spirytusu**.

Dziękując niniejszem wszystkim moim dotychczasowym Szan. Odbiorcom, pobierającym towary z mojej centralnej fabryki w Poznaniu, przyrzekam jak najstaranniej Szan. Kliętelę obsłużyć w każdym wypadku jak najszybciej i najrzetelniej.

Oczekując łaskawych zleceń i zamówień kreślę

Z wielkim szacunkiem

Artur Gaede

Rafinerja spirytusu i fabryka likierów

Poznań, Toruń, Działdowo, filja Katowice, ulica Starowiejska 3.

Teatr Polski w Katowicach

pod Dyrekcją Wacława Nowakowskiego.
Kierownik literacki: Jan Przybyła. Główny reżyser: Józef Leśniewski.

REPERTUAR TYGODNIOWY:

Piątek 14 grudnia	Premiera! Po raz 1-szy! Premiera! WICEK I WACEK Komedia w 3 aktach Z. Przybylskiego. Reżyser Józef Leśniewski.
Niedziela 16 grudnia	Ku uczczeniu Rocznicy 10-lecia Towarzystwa Spiewu „Ogniwo“ o godzinie 3 po południu KONCERT Szczegóły w programach. O godzinie 7,30 wiecz. po raz 2-gi WICEK I WACEK Komedia w 3 aktach Z. Przybylskiego. Reżyser J. Leśniewski.

Członkowie Towarzystwa Przyjaciół Teatru Polskiego korzystają z ulgi 25%, za okazaniem karty członkowskiej w Sekretarjacie. Zapisy na członków przyjmuje administracja gazety „Górnoślązaka“ ulica Poprzeczna 11 u kasjera T-wa p. T. Nowickiego.

Bilety wcześniej do nabycia w kasie teatru od godz. 10-2 przedpoł. i od 5-8 wieczorem.

Początek przedstawień popołudniowych o godzinie 3-ej, wieczornych o godzinie 7,30 wieczorem.

Z chwilą rozpoczęcia widowiska wstęp na salę wzbroniony!

Kancelarja Teatru czynna od 10-2 i od 6-10 wieczorem.
Tel. 27-48. Sekretarz Teatru: W. Polak. Tel. 27-48.

KARTY

święteczne i noworoczne

w wielkim wyborze Kantyczki i kolędni ma na składzie
Księgarnia „Górnoślązaka“, Katowice
Dla odsprzedających stósowny rabat.

INŻYNIER

specjalista na lokomobile i kotły parowe, do biura i podróży, z pierwszorędn. rekomendacjami

znajdzie stałą i bardzo dobrze płatną posadę.

Reflektuje się tylko na pierwszorzędn. siły. Pisemne zgłoszenia z odpisami świadectw etc. uprasza

NITSCHKE i Sp.
FABRYKA MASZYN
w Poznaniu, św. Marcin 33

Potrzebny agent

(podróżujący) z branży kolonialnej mający swoją własną klientelę.
Szczegółowe oferty: Bydgoszcz, skrzynka pocztowa 61.

OLEJ RYCYNOWY

apteczny w puszkach po 5, 10 i 20 kg. tylko hurtownie, najmniej 80 kg. sprzedaje

Polskie Towarzystwo Handlowe,
Kraków, Sławkowska Nr. 1.
Telefon Nr. 2078.

Bank ludowy

TELEFON 1012.

Najstarsza Instytucja finansowa w Katowicach, ul. Beaty 16 przyjmuje

pieniądze polskie i niemieckie w depozyt za wysokim oprocentowaniem, stósownie do umowy. Udziela pożyczek na weksle, otwiera rachunki bieżące, zakupuje i sprzedaje marki polskie i inne waluty zagraniczne, załatwia wszelkie transakcje w zakres bankowości wchodzące.

Zgubiłem paszport w koleji na torze z Bytomia od Katowic na nazwisko Joachim Freiberger z Bytomia. Uczciwego znalazcę upraszam takowy oddać za wysokim wynagrodzeniem w księgarni „Górnoślązaka“ w Katowicach, Poprzeczna.

W poniedziałek, 10 cr. skradziono mi w Krzeszowicach portfel w którym znajdowała się karta cyrkulacyjna Nr. 6212 i różne inne papiery. Wyznaczam 10 milionów marek nagrody za wskazanie złodzieja względnie zwrot zguby.
Richard Bauer
Brzezinka ul. Murecka 174.

CABARET-APOLO

Katowice, ul. Stawowa 17/19
Dir. Alexandroff

Od 1-go grudnia 1923
dziennie o godz. 8-ej wieczorem:

Nowy Program

Pierwszorządna muzyka
Sladek-Tinschert

Muzyka. Spiew. Taniec.

W niedzielę od 5-7 popołudniu:

Zabawa z tańcem.

Dobra kuchnia. Pierwszorządne wina.

Bar amerykański.

OLIWA JADALNA

świeżego transportu „Soya extra“ w puszkach 5, 10, 20 Kg. tylko hurtownie przy odbiorze najmniej 80 Kg. dostarcza

Polskie Towarzystwo Handlowe,

Kraków

Telefon 2078 Sławkowska Nr. 1 Telefon 2078

KSIĄŻKI

do nabożeństwa

Książki powieściowe,

Książki historyczne

Papier listowy

Artykuły piśmienne

————— poleca —————
Księgarnia „Górnoślązaka“
w Katowicach, ul. Poprzeczna 11